ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК



ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XVII — Број 203 — Субота, 19 новембар 1955

Повратак и борба с двојником

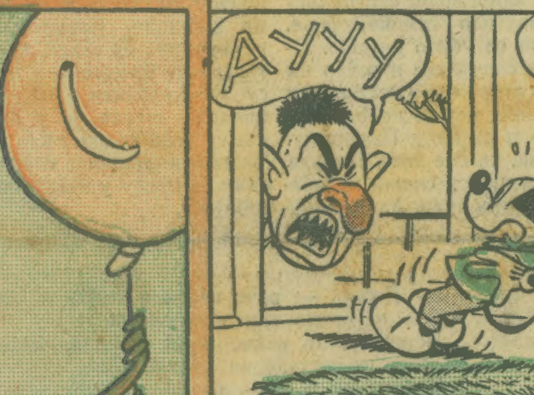
25









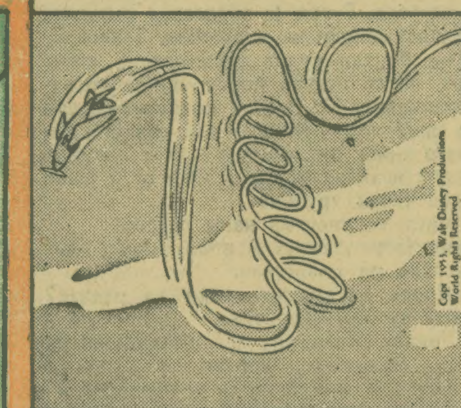














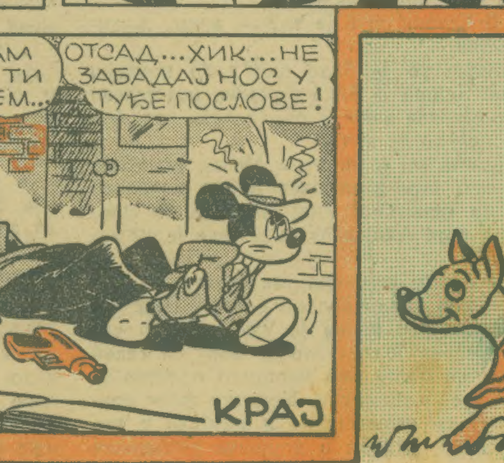


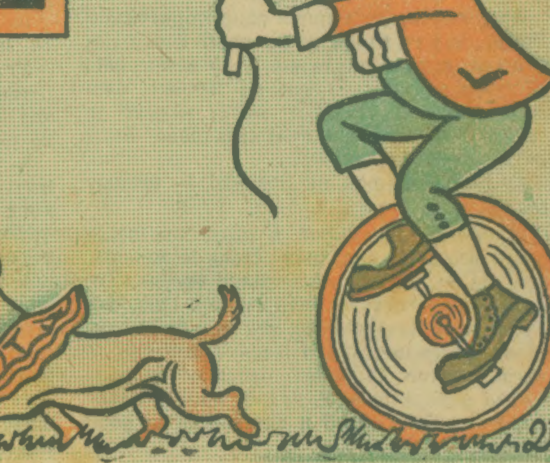




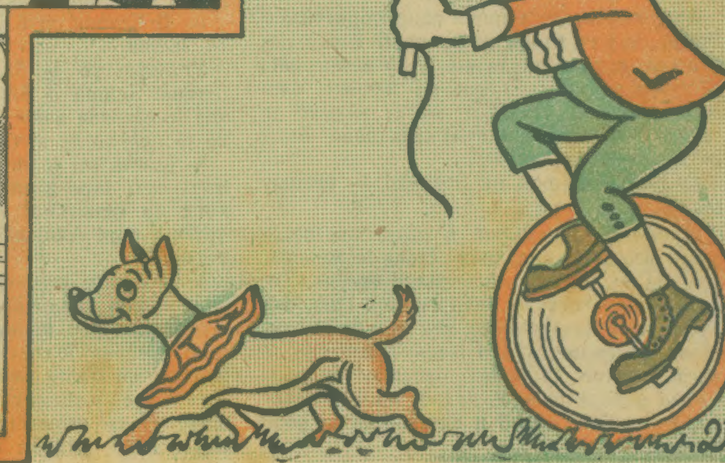












У мрачно доба...

У једанаестом и дванаестом веку почео је низ ратних похода из Европе на Блиски Исток. У историји ти походи познати су под именом крсташки ратови. У то доба у Европу су први пут донесени: лимун, шафран, пиринач, шећер од трске и слична роба. Сву ту робу углавном су довозили, на својим лађама, италијански трговци, који су тежили да се пробију на азиске пијаце, па су због тога знатно потпомагали крсташке походе. Формални циљ крсташких ратова био је: ослобођење „светих места“ од јарма неверника. Уствари, крсташки ратови били су војно-колонизаторски походи тадашње европске владајуће класе: феудалаца и цркве. Они су трајали од 1096 до 1270 године, а било је и извесних прекида. У то мрачно доба народе западне Европе сналазиле су сваковрсне невоље, које су добиле и један ужасан облик: такозване дечје крсташке ратове. Огњеви сујеверја и заблуда пламсали су широм Европе. Папе и његови следбеници деловали су на неуки народ и распиривали сву ту заосталост. По целој Европи тада је била раширена бесмислена ид 'а да су само безгрешна деца у стању да неким чудом учине оно што одрасли нису могли. Наиме, крсташи и њихове вође, истакнути и прослављени ритери, цареви и краљеви, страшно су се међу собом гложили, па су доживљавали и неуспехе. Осим тога, угрожени арапски народ почео је да се уједињује и да им задаје ударце. У овом чланку видеће се страшна слика о судбини деце у једном таквом походу.

Било је то у доба када су људи у масама кретали с Петром Пустињаком, Танкредом, Ричардом Лављим Срцем и Фридрихом Барбаросом на далек пут, у Палестину, са кога се већина од њих никад није вратила. Историчари су те походе назвали крсташким ратовима. У току 116 година било их је четири, мада су за све то време људи стално одлазили да ослободе „свети гроб”.

У крсташким походима, као што је познато, учествовали су ратници различитих моралних вредности и амбиција. Пре свега, папе су хтеле да крсташким ратовима оснаже своју световну моћ, владари да прошире власт, пљачкаши да лове у мутном. Презадужени су гледали да умакну повериоцима, трговци да упознају пут за Персију, студенти да нађу изговор за одлагање школовања. Војсковође су желеле да се прославе, гладни да се нахране, а кметови да се ослободе везаности за земљу и тешког рада, док је један део непросвећеног пука веровао да ће се наћи у обетованој земљи.

Но, у то мрачно доба немир за крсташењем није био захватио само одрасле, већ и децу. Месеца маја 1212 године, дванаестогодишњи пастир Етјен кренуо је из свога места Клоа за Сен-Дени, а одатле је хтео да пође на „свети гроб”. Али, он није пошао сам. Њега је пратило много деце из области Клоа.

Мали Етјен био је одличан говорник. Његови успеси при сакупљању присталица за ову авантуру брзо су се рашчули, тако да су јата деце похрлила са свих страна Француске.

Да би поход у потпуности добио „свети” карактер, придружили су му се и свештеници. Инвалиди из ранијих похода на Блиски Исток пожурили су да им даду практичне савете. Док су сиромашни пошли у свакодневном оделу, синови и кћери племића ишли су у пратњи многобројне послуге. Синови старих ратника носили су тешке мачеве својих очева, који су им допирали до браде, док су девојчице млатарале кандилима. Та шаролика гомила састојала се, уствари, највећим делом од мобилисане деце убогих сељака или од деце чији су родитељи помрли и нису имала ни куће ни кућишта. У току јула 1212, 30.000 дечака и девојчица, старих између осам и осамнаест година, кретали су се ка Сен-Денију, да се придруже Етјену, вођи „светог похода”.



Пре, него што су француски дечаци напустили зборно место, 20.000 младих Немаца с Рајне кренули су из Келна за Палестину. Њихов вођа био је неки Никола, који је, као и Етјен, имао дванаест година. У то време Немачком је владао цар Отон, који је, будући у завади с папом, на разне начине уносио пометњу и обесхрабривао оне који су хтели у Палестину. На несрећу, младог занесењака Николу помагао је његов отац, који је имао много смисла за организацију. Сем тога, немачка деца била су нешто старија од француске и у својим редовима имала су доста одраслих сумњивих особа, варалица, пљачкаша и проблематичних мушкараца и жена.

Док су Французи желели да избију на море код Марсеја, Немци су изабрали тежак пут преко Алпа. Све до високих планина колона од више хиљада ходочасника кретала се како-тако. Народ их је радо примао на преноћиште и давао им храну. Али, још пре но што су прошли кроз теснац Чени у Алпима, 10.000 дечака и девојчица одустало је од даљег путовања и вратило се кућама. Доцније, на стрмим планинским литицама дошло је до праве катастрофе. Деца су падала од умора, глади и болести. Иако је то било усред лета, мећава је захватила већ раније десеткровану колону. То је био прави тренутак за лажну браћу, за пљачкаше, да се баце на своје жртве. Да би зло било веће, варварска племена која су опустошила Рим острвила су се на децу-путнике и Никола, без свог оца који је остао у Келну, изгубио је над њима сваку власт.

И поред свих недаћа, око 7.000 деце извукло се из алпских кланаца и спустило у равницу Пијемонта. Може нам данас изгледати невероватно да је толико деце ипак савладало низ тешкоћа и препрека. Али, ваља знати да су у то доба незнања и мрака деца била знатно снажнија но данас. У Средњем веку смртност мале деце била је веома велика. Сва нежна створења умирала су пре навршетка једне године. Она која би преживела шесту годину била су толико здрава да су могла живети под тешким условима, у којима данашње осредње развијено дете не би могло опстати.

Међутим, млади крсташи су у Пијемонту доживели горко разочарање. Незадовољни Отоновим држањем према папи, италијански властодршци одбили су да их пусте у Пијемонт. Штавише, племићи су многе од њих заробили. Па ипак, једног лепог дана, изнурена и десеткована дечја војска угледала је с врха једног брда много жељени град Ђенову и плаву воду Средоземног Мора. У суботу, 25 августа 1212 године путници су стигли пред капије Ђенове, која се у то време налазила у пуном процвату.

После свечаног заседања, сенат је дозволио да деца уђу у град и да се неколико дана одморе и припреме за даље путовање. После пређених 110 километара, млади путници су изгледали као да су из шуме изишли, али с друге стране њима се вратило самопоуздање.

Никола се убрзо снашао. Окупио је сапутнике и рекао им да ће се сутра море растворити и да ће они пешке прећи морско дно и стићи у Палестину. Сутрадан, чим је зора сванула, ходочасници су сишли на обалу очекујући чудо. Али, на њихову жалост, таласи нису престајали да ударају о хридине, не дајући ни трунке наде да ће њихова молба бити услишена.

Најзад, и они најзатуцанији су схватили да је цео подухват пропао. Многи племићки синови пожурили су да затраже заштиту у домовима ђеновске властеле, док су се други запошљавали. Трећи стигоше до Рима и затражише помоћ од Инoћентија III, али их он одби.

Повратак је био још мучнији, јер они који су их при одласку помагали, сад су одбијали да им пруже ма какву помоћ. А кад је на крају шачица бедне и измучене деце стигла у Келн, настала је узбуна због неуспеха. Требало је пронаћи кривца за смрт хиљаде дечака и девојчица. Он је убрзо „нађен“. То је био Николин отац. Пошто је проглашен за злочинца, обешен је о дрво.

А шта је било са Етјеном, који је у пратњи 30.000 младих Француза пошао из Сен-Денија баш кад је Немац Никола уз толике жртве савладао Алпе? Млади пастир кретао се на челу своје колоне, али не пешке, већ у колима, седећи на скупоценим теписима. Успут се водила права борба међу његовим присталицама да би се домогли бар једне „свете“ Етјенове власи или кончића с његовог сељачког одела. По врућини, поворка је стигла у Марсеј и, као Немци у Ђенови, чекала да се пред њом раствори море. Међутим, чудо се ни овде није догодило, па деца одлучише да се врате кућама. На њихову несрећу, два трговца љубазно им ставише на располагање своје бродове. Од оног дана кад су се навезли на море о њима се није ништа чуло пуних осамнаест година. Тек тада се вратио у Француску један стари свештеник који је пратио ову експедицију и испричао шта се са ходочасницима догодило. Према његовим речима, две од седам лађа претрпеле су бродолом и путници су се подавили. Пет других бродова стигло је у Африку, где су деца продата као робље. Малишани-крсташи који су одбили да пређу у ислам били су побијени.

Како постају ... Корална острва

(3)

Иако су сва ова бића ишчезла, наместо њих појавили су се њихови унуци и праунуци, а ови су изгледали, разуме се, исто као њихови преци и понашали се баш као и они, тако да се у шуми алги није могла опазити никаква промена. Али, онде где је дете корала почело да гради своје острво изгледало је сада друкчије. Ту је било безброј коралних стабала, а непрестано су израстала нова. Милиони малишана корала пливали су свуд наоколо, али кад би дошло време они су се припијали уз своје родитеље и претке. Милиони животињица помрли су и у многим коралним стаблима није више било ниједне живе, али су све оне тврде кречне гране биле ту, на истом месту где су животиње седеле.

Бесни таласи без престанка су ударали и ломили мртва стабла корала, па их бацали једна преко других. Мало помало, настајао је од свега тога велик и јак кречњачки гребен, који се непрестано повећавао, јер су се све нови и нови корали придруживали старим.

Једног дана они су допрли до саме површине.

— Ето, најзад имамо острво! — узвикнуше радосно. — О да је то доживео наш чукундеда!

Али, они су се сувише рано обрадовали. Наиме, кад су хтели да се дигну изнад површине, видели су да им је то немогућно. Животињице нису могле да издрже блештаву сунчеву светлост, па су морале да се врате у пријатни полумрак воде. Били су ван себе од очајања...

— Сад ћемо вам ми помоћи! — рекоше им таласи.

И они се захукташе и подигоше неколико великих коралних стена с морског дна, па их бацише на корални гребен. Тако је најзад острво било готово. Оно, додуше, није било велико, али се дивно блистало на сунцу, а око њега, докле год је поглед могао да допре, ничег осим неизмерне морске пучине. Једног дана долетео је велики бели галеб и спустио се на ново острво.

У то доба догоди се да је Земља била нарочито рђаво расположена. Месец ју је непрестано задиркивао, а била је љута и на једну звезду репатицу, која се распрсла пре но што јој је испричала све о свом чудесном путовању. Кад се Земља тих дана погледала, она је наједном опазила на свом огромном трбуху неки чворић који досад није никад видела.

— Дођавола, шта је то? — викну љутито Земља.

Уствари, то је било оно ново корално острво. Земља је била страшно озлојеђена кад је сазнала како је ово острво постало, па је почела да виче:

— Доста ми је што ме Месец исмејава, него сад, ето, и некакав бедни коралчић хоће да мења мој лик! Како је то само дрзак створ! Али, неће бити како је он намислио!

У том часу земљино тле спусти се баш онде где је било корално острво. Није тешко замислити какав је ужас спопао корале. Острва је нестало у мору, а галеб који се на њему био настанио одлетео је престрашено крештећи. Коралне стене срушиле су се стрмоглавце и разбиле у комаде. Рибе, ракови и корњаче разбежали су се што су брже могли, а лишће у шуми алги дрхтало је од страха.

Кад се вода поново смирила, коралне животињице шаптале су једне другима:

— Не смемо заборавити на острво!

И оне почеше неуморно и стрпљиво изнова да раде. Време је пролазило и корали су се опет нашли на површини. Таласи су и даље бацали силне раскомадане стене на врх, па се острво поново појавило изнад површине. То Земљу поново разљути и она опет спусти морско дно, сад још више него први пут. Али, то није сломило дух ових великих неимара. Они су и даље шаптали један другоме:

— Мислимо увек на наше острво!

Време је пролазило и ново острво опет се указало на површини.

— Докле ви мислите тако да радите? — упита их Земља љутито.

— Докле? Докле год нас не оставиш на миру! — одговорише корали.

— Е, кад је тако онда се ја предајем, — рече Земља, јер је видела да би јој труд био узалудан.

Ново острво остало је онде где је и било. Корали су непрестано и даље градили, а таласи бацали све више стена на површину, те је острво било све веће и веће.

Једног дана, пред острвом се појави неко велико округло створење смеђе боје, доплови до самог коралног гребена и закуца.

— Ко је то? — запиташе корали из воде.

— Ја сам, — довикну им непознато биће. — Кокосов орах.

— Никад за тебе нисмо чули, — рекоше корали.

— Како! Нисте чули за мене, који сам чувен у целом свету. Ја сам саградио многа острва која можете наћи у светским картама и о којима се и у школи учи. О мени су и песме спеване.

— Све то може да буде, — рекоше корали — али ми ништа не знамо о томе. И ми смо саградили једно острво, па се због тога не хвалимо.

Кокосов орах је био запрепашћен.

— О, колико је велико незнање на овом свету! Али, доврага, имате ли бар мало земље да бих могао да спустим своје корење и да се једног дана претворим у дивно стабло, у палму.

— Е, — прошапуташе корали — ти си, дакле, палма! Што то одмах ниси рекао?

После тога корали га замолише да се мало прошета морском пучином, па да поново дође код њих, јер ће они учинити све што буду могли да нађу довољно земље у којој би он могао да расте.

— Добро, — рече кокосов орах. — Ја ћу за то време тумарати по мору.

Пошто је то рекао, орах отплива даље и зачас га нестаде на пучини.

Корали су и даље радили. Једног дана они замолише морске таласе да избаце на острво сваку алгу, мртву рибу или мртву морску звезду на коју успут наиђу. Таласи су им испунили жељу и бацали су на острво све што су корали желели. Све то што су таласи избацили лежало је и пржило се на жарком сунцу, иструлило и најзад се претворило у земљу. Морске птице су долазиле у јатима, па је и ђубрива било доста. У тој земљи нашла се и коштица трешње, коју је сигурно донела нека птица. Коштица је проклијала, пустила корен и развила се у дивну воћку. Једног дана доплови неко велико и шупље стабло. Таласи га избацише на острво и кад је оно иструлило из њега испаде семење разних трава, па се убрзо цело острво зазеленело. У том стаблу живела су и два гуштера, који су убрзо добили децу. Они су били задовољни, јер су увидели да је острво врло пријатно за становање.

Време је пролазило. Једног дана поново се појави кокосов орах.

— Избаците ме на острво! — рече он таласима.

Таласи су га послушали и избацили на острво. Орах је проклијао и развио се у дивно стабло, које је давало плодове. Нови ораси падали су наоколо, па је ускоро на острву била читава шумица кокосових палми. Птице су свиле гнезда на гранама, па се убрзо на острву појавише цвеће, пчеле и лептири. Најзад је једног дана доједрио на свом чамцу и неки човек. Био је то бродоломник, чија је лађа страдала, а он се докопао овог чамца и дуго лутао морем. Чим је угледао острво, снажно је завеслао и допловио до њега. Био је веома гладан и жедан, па се одмах најео кокосових ораха и острига. Затим је и он, као раније гуштери, осетио да је ово острво пријатно за становање, па је саградио кућицу, у којој је намеравао да станује док не наиђе нека лађа која ће га одвести натраг у домовину.

Док се све ово у току многих година догађало изнад површине мора, вредни корали, доле под водом, непрестано су и даље радили, јер су желели да им острво постане још веће. Они и данас марљиво раде, не заборављајући завет свог далеког претка. Понеко га се и сети, па каже:

— Ах, кад би све ово могао да види наш чукундед, који је некад толико сањао о оваквом острву!

(Крај)

СТЕЋЦИ

Значајну културно-историску појаву у западним деловима Балканског Полуострва претстављају такозвани стећци, средњовековна гробља с великим каменим надгробним споменицима карактеристичних облика. Највише их има у Босни и Херцеговини, али се налазе и у западној Србији, северној и западној Црној Гори, у средишној и јужној Далмацији. Као највеће некрополе сматрају се: Олово, Радимље, Столац, Лудмер и Љубушки.

По свом облику, стећци се могу поделити у три групе: плоче, сандуци и саркофази. Битних разлика између плоче и сандука нема, сем у димензијама. То су обично правоугаони камени блокови, често доста грубо обрађени, украшени најчешће геометриским орнаментима: кружићима, завојима или крстовима. На њима се, додуше ретко, могу наћи и разне фигуралне претставе. Далеко више од ових, стећци у облику саркофага одавно привлаче пажњу научника и страних путника.

Међу овом врстом стећака нарочито су значајни они који имају облик куће. Карактеристично је да у планинским



и шумовитим областима они подражавају куће од облица с косим испустима крова, што је одлика станишта ових крајева. На њима се нарочито истиче висок и стрм кров, који је главна заштита од великих снегова. На стећцима је то нарочито наглашено. У јужним крајевима, пак, ови стећци потсећају на тамошње камене куће са аркадама које пружају заклон од врелих сунчевих зрака.

Подударност стећака с кућом стоји у тесној вези с веровањем у загробни живот: у потребе покојника да једе, пије, да има стан. Схватање о гробу као кући покојника води порекло још од давних времена и није, уствари, никад прекинуто. Да је та традиција живела и код нас у Средњем веку доказује, сем облика стећака, и натпис на стећку Милутина Маројевића из Царевца, код Гламоча, који почиње речима: „Се кућа Милутина Мароевића и његове жене Владисаве..."

Стећци у облику саркофага и куће обично су врло раскошно украшени. Поред геометриских шара, на њима се налазе ликови покојника и сцене из његовог живота. Често је приказано и покојниково оружје: мач, лук, штит, а ређе и његов грб.

Иако се не може тачно рећи кад су се стећци први пут појавили код нас, може се бар приближно одредити почетна временска граница појављивања досад откривених стећака с натписом. Ниједна откривена некропола не би се могла са сигурношћу ставити ниже од XIV века. Евентуално, временска граница би се могла померити на половину XIII века.

Међутим, стећци се нису појавили као нешто сасвим ново и непознато нашим народима. У старој постојбини наши преци су покривали гробове покојника дрвеним кућицама и тај обичај пренели су и у нову средину. Обиље дрвета у овим крајевима омогућило је настављање традиције, све док се није осетила потреба да се дрво замени каменом. На камене споменике прешло се крајем XIII века.

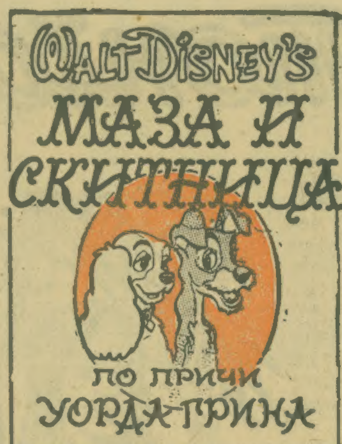
Камени стећци претстављају документе трајне вредности. Има их већих и мањих. Велики и раскошно украшени стећци су гробни споменици крупне и моћне властеле, а стећци у облику плоче или сандука припадају ситнијем племству. Стећци су обично поређани по хијерархиском реду: у центру некрополе доминира стећак владаоца тога краја, око њега гробови његове породице, а даље мање значајних личности.

Да су стећци били надгробни споменици властеле и имућних људи говоре многе чињенице. Пре свега, велики трошкови око израде таквог једног споменика. Да се изради, превезе и постави један стећак требало је за оно време доста новца. Затим, натписи на стећцима, као и садржина надгробних претстава, упућују на најтешње везе с нашом средњовековном властелом. О томе сведоче и призори из лова и турнира, а то су занимања којима су могли и смели да се баве само претставници племства, великог и малог.

Доласком Турака у наше крајеве нестало је и стећака. То је био крај XV века и истовремено крај једне уметности која је настала из разнородних елемената, често и из позајмица, али која ипак претставља оригиналну творевину народа.

Праве распикуће...

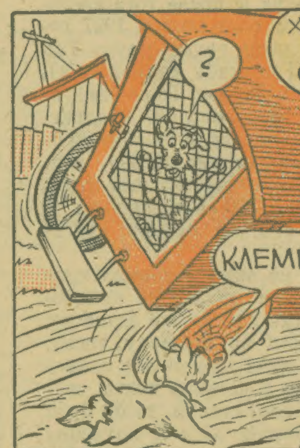
У Африци живи више врста мајмуна, али за туристе су најпривлачнији мајмуни бабуни. Они живе у великим чопорима, а највише воле да се хране брашњавим плодовима. То чине на веома расипан начин. Мајмун бабун у стању је да прође кроз кукурузно поље и да му нанесе велику штету. Чим упадне у кукурузиште, он откине један клип зрелог кукуруза, стави га под мишку и одмах приђе следећој стабљици. Кад убере с ње клип, он испусти онај први. То се тако наставља, те кад он прође кроз њиву пуну кукуруза понесе са собом свега један или два клипа кукуруза, а иза себе остави мноштво покиданих клипова. Иначе, афрички бабуни су врло симпатични мајмуни и туристи их много воле. Призор кад мајмуница држи своје младунче у рукама увек је привлачна мета за фотографски апарат. Бабуни се скупљају у великим групама на Викторијиним Водопадима, јер знају да ће ту добити бисквите од туриста, а у исто време они стрпљиво чекају да их фотографишу. Долазећи често у додир с туристима, многи бабуни знају како се отварају врата аутомобила, па пошто су по природи веома несташни и радознали, то они уживају да отварају аутомобиле. Али, чим уђу у кола, направе прави дар-мар: цепају пресвлаке аутомобилских седишта и односе из кола све што нађу.

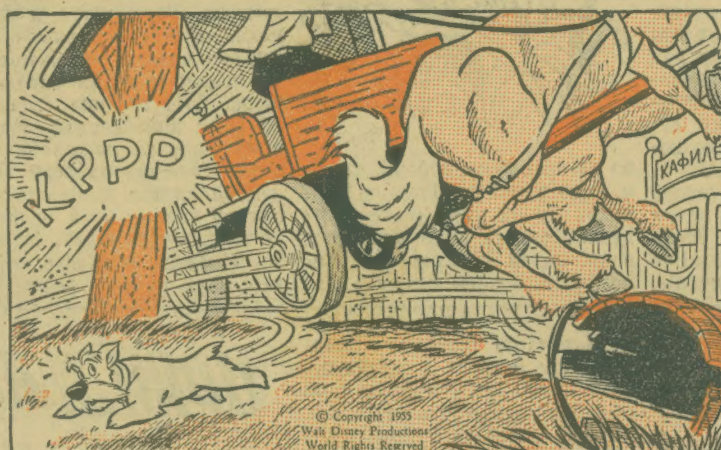




















КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ



Тврдоћа минерала

Поред других особина, минерали имају и своју тврдоћу, која се доказује на разне начине. Тврдоћа минерала није ништа друго него отпор који минерал даје кад га запарамо неким тврдим предметом или желимо да га разбијемо на ситне делове. То постижемо на тај начин што се послужимо, например, новчићем или стаклом, а ако је у питању неки мекши минерал онда можемо и ноктом.

Ради одређивања тврдоће минерала установљена је и скала тврдоће, коју је израдио минералог Мос. Ту је десет минерала поређано од најмекшег па до најтврђег. Тврдоћа осталих се одређује ако се упореде са овима. Степени тврдоће по Мосовој скали иду овим редом:

1) Талк је минерал врло мекан. Тешко се раствара, а у ватри је сталан. Има широку примену у многим индустриским гранама. Он је по овој скали најмекши и лако се може и ноктом запарати. Као талк тврди су и минерали стеатит, стива и графит, а олово је нешто тврђе.

2) Кухињска со може да се пара бакарним новчићем. Сличне су тврдоће сумпор, гипс и камени угаљ.

3) Калцит је минерал који по своме саставу одговара карбонату калцијума. Он може да се пара меком гвозденом иглом. Исте је тврдоће и барит.

4) Флуорит је минерал, једињење калцијума и гаса флуора. Употребљава се у металургији и оптици. Флуорит може да се пара стаклом.

5) Апатит је калцијум-флуор-фосфат. Он има тврдоћу као стакло, а пара га челично сечиво.

6) Фелдспат (ортоклас) је силикат алуминијума, алкалних метала или калцијума. Фелдспати сачињавају око 50% магматских стена. Употребљавају се у керамичкој индустрији. Фелдспат може да пара стакло.

7) Кварц пара челик и изазива варнице.

8) Топаз.

9) Корунд (рубин и сафир).

10) Дијамант, као последњи у скали, јесте најтврђи минерал. Дијамант је хиљаду пута тврђи од кварца, а 140 пута од корунда.

Шта је пурана?

Пурана су старе индиске песме епско-дидактичког карактера у којима се опева стварање света, историја богова, мудраца, људи и старих династија, а доцније се у пуранама опева и нека краћа слична тема. По захтевима индиске поетике, потпуна и права пурана само је еп Махабарата.

КО СУ ЦАПОТЕКИ?

Цапотеки су један од старих културних народа који живе у Мексику, у држави Оаксаки и Темуантепеку. Овај народ одржао се и до данас, али има свега око две-три десетине хиљада припадника.

ПТИЦЕ ПАСТИРИЦЕ

Птице пастирице или плиске спадају у род птица певачица. Имају дуг реп. Селице су. Оне живе обично око вода. Најпознатија је бела плиска, која је дуга око 26 сантиметара, од чега десет сантиметара отпада на реп, којим она непрекидно маше. Храни се воденим инсектима, а скупља и инсекте по узораној земљи, које тражи великом брзином. Ноге су јој сразмерно високе. Жута плиска има жућкасто перје. Она слеће на стоку и вади јој инсекте из длаке.

СТИХОВИ ХАЈ-КАЈ

Хај-кај или танка су песнички облик код Јапанаца (јапански сонет). Имају само пет стихова и свега 31 слог: први и трећи стих по пет, а остала три по седам слогова.

ПЕНЗУМ

Пензум је латинска реч која је првобитно значила измерену количину вуне коју је робиња у старом Риму требало да испреде за дан. У данашњем смислу пензум значи: задат, одређен посао, а нарочито школски задатак.

САОНИЦЕ СКЕЛЕТОН

Скелетон су спортске саонице којима возач, лежећи потрбушке, управља испруженим ногама.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

ПИЈАНИ „ТКАЧИ" У СЛУЖБИ НАУКЕ

Паук ће нам можда помоћи да откријемо, за нас још непознати, начин на који на наш организам утичу разне опојне дроге. Др Петер Вит, са универзитета у Берну, у Швајцарској, хранио је велике паукове врсте Зила мувама које су биле затроване бензидрином,



марихуаном и другим наркотицима. Он тврди да тако дрогирани пауци чине „грешке" приликом ткања своје паучине, које су карактеристичне за сваку употребљену дрогу.

— Бензидрин утиче на тај начин што њиме опијени паук тка наизглед нормалну паучину, али чије жице имају тенденцију да иду у цик-цак, као кораци пијанице, — вели др Вит. — Међутим, под дејством марихуане паук „заборавља" да изатка многе спољне спирале, тако да његова мрежа даје изглед недовршеног дела. Скополамин, дрога која се употребљава против несанице и неких других патолошких стања, чини да инсект изгуби смисао за правац.

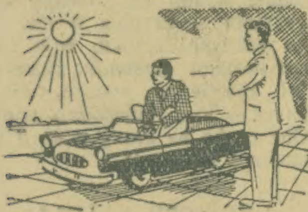
Научник тврди да непосредним путем није могућно добити податке о дејству ових опојних материја на човечји мозак, нити детаљно утврдити поремећаје вида, слуха и оријентације које оне изазивају код човека. „Али, зато нам паук подноси свакодневно у својој паучини објективан рачун о свом здрављу и својим нервима". Да би добио што јасније снимке творевине својих „питомаца", др Вит прска паучину неком паром, која се кондензује на њој у беле, лепо видљиве кристале.

МРЕЖА ЧЕРЕНАЦ

Черенац је мрежа која има облик кесе. Причвршћена је на два укрштена полукружна штапа, а углављена на подужу мотку. Черенцом се лови риба са обале, и то у мутној води.

АУТО-ШКОЛА ЗА НАЈМЛАЂЕ

Пошто се у Француској увелико говори да би у основним школама требало завести учење саобраћајних прописа као обавезан предмет, у радњама су се већ појавиле специјалне играчке које оспособљавају децу за практично шофирање. У једној кутији начињени су мали друмови и улице, а поред њих су постављене зграде, гараже, уличне пумпе за бензин, дрвеће итд. Захваљујући магнету, дете може да „пусти у саобраћај" читав низ моторних возила, а са својим колима може да се креће улицама, заустављајући се да уз-



ме бензин, мимоилазећи се с другим колима и престижући их, док најзад не уђе у своју гаражу.

Острва Тонга

Острва Тонга сачињава 150 острва и острваца. Од тога броја петнаест су вулканског порекла, а и сада на некима има активних вулкана, као што су: Тофуе, висок 501 метар, и Као, висок 1.030 метара. Остала острва су коралног порекла. У овој групи налази се и острво Фалкон, које се 1885 године изненада појавило на површини мора услед ерупције у морским дубинама, па је после тога нестало, да се опет појави 1927 године. Главне групе острва Тонга су: Тонгатабу (најјужнија), Хаабаи и Ваувау. Површина острва износи око 647 квадратних километара, а на томе простору живи око 50.000 становника. Европљана има мало; свега око 300. Главни град је Нукуалофа, на острву Тонгатабу.

Куће на овим острвима имају кровове од лишћа кокосових палми или биљке зване ау, која личи на шећерну трску. Већина кућа има облик правоугаоника и четвора врата, свака на једној страни, да би била већа промаја, која је потребна за време спарних летњих ноћи. Врата су направљена од испреплетеног лишћа кокосових палми и могу да се подигну или спусте, као ролетне на прозорима. Под је од земље и прекривен је дебелим слојем сувог палмовог лишћа, преко кога је стављено по неколико асура направљених од лишћа кокосових палми, а те асуре служе у исто време као удобни душеци. Прави намештај је заправо једна дрвена кутија, коју има свака кућа и у коју се закључавају драгоцености. Становници ових острва лети највише спавају на поду и место јастука метну под главу неки дрвени предмет, а зими спавају на гомили везених јастука.

Пре него што су Европљани дошли на ова острва, људи су се облачили у тканину звану тапа. Сада се тапа употребља-



ва за прављење ћебади, завеса и томе слично. Тканина тапа прави се од коре једне врсте дуда. Кора се прво покваси у води, затим се стави на пањ, па се у једном ритму удара сатима дрвеним маљем док не омекша. Тамо расте и биљка кока, чији се црвенкасти сок употребљава за прављење фантастичних и веома упадљивих шара. Боје тканине тапа увек су исте: црвенкасто-смеђе или црне шаре на прљавобелој основи. Ниједан одрасли Тонганац не сматра да је прописно обучен ако не носи одећу коју називају та'авалу. Уствари, то је комад материје који се као нека сукња омота око струка. Девојке на дан венчања носе финију тканину, која је по ивици опточена црвеним перјем, па је пребаце преко свиленог горњег дела одеће. На глави тада носе венац од цвећа и огрлицу од меке, беле коре дрвета. Приликом свадби и сахрана износе се велике количине јела на послужавницима од кокосовог лишћа. Храна се углавном састоји од пилића, рибе и неких лепљивих колача. Народ је иначе сиромашан и његови свакодневни оброци су једноставни. Омиљено јело су куване зелене банане с прженим китовим месом. То јело називају тофуа'а. Има и једно јело које праве од пресне рибе у сосу од кокосовог млека, а нарочито је познат тонгански пудинг звани фаикекај. Тај пудинг прави се од куваних излупаних плодова такозваног хлебног дрвета, који се прелију сосом од слатког сирупа. Свака породица у недељу изјутра припреми огњиште које називају умуу. Лонци су направљени од плодова биљке јама и тароа. Ти лонци се стављају у врео пепео и прекрију лишћем банана, асурама и блатом, да би се јело кувало у пари.

Оно што највише привлачи пажњу странаца то су темпераментне народне игре, које се играју ноћу, при светлости фењера. Игра звана лака-лака предаје се с колена на колено. Играчи пре игре мажу своје тело уљима и облаче се у фантастична и живописна одела направљена од плодова, лишћа и трака тканине тапа. Прво се поставе у редове: мушкарци с десне а жене с леве стране, па онда почну да играју и певају своје древне народне песме, које је у своје време слушао и чувени морепловац капетан Кук.

ДЕТЛИЋ
и његов језик

Сладокусци су велика реткост у птичјем царству. За птице је то оно чуло помоћу кога бирају храну. Осим код певања, језик иначе игра веома малу улогу код птица. Међутим, језик за детлића претставља орган од вели-



ке животне важности. Заправо, он је за њега орган „шестог чула", помоћу кога може да нађе храну, да је напипа, а потом увуче у кљун. Зато језик детлића има нарочите особине.

Детлић својим кљуном, који је тврд као метал, буши рупе у дрвету, а затим језиком, као бургијом, проширује ту рупу и набада ларве инсеката. Колико детлић може да испружи језик врло је различито и зависи од врсте. Шарени детлић може да избаци језик сразмерно два пута више него човек. Зелени детлић може да исплази језик два пута дуже него што му је кљун, а то је 11 сантиметара. Та дужина одговара дужини језика камелеона. Али, ипак постоји разлика. Камелеон гађа језиком, а детлић полако пружа свој језик и само онолико колико је потребно за гоњење инсеката у ходницима дрвета. Притом врх остаје довољно тврд и шиљаст да може пробости све оклопе инсеката. Инсекте које не може да набоде, због тога што су ситни, детлић облепи лепљивом слузи, којом му је језик премазан.

Да би детлић покретао свој језик дуг 11 сантиметара, он има велике и компликоване органе. Жила која покреће тај језик дуга је 23 сантиметра, савитљива је и може да се савије у котур. Како је језик са помоћним органима смештен у глави тако мале птице као што је детлић? Природа је то решила на принципу роло-ормана. Пре свега ти органи смештени су у гуши, затим су обавијени око унутрашње стране лобање и допиру до близу очију и горњег дела кљуна. Код младих зелених детлића, код којих је језик сразмерно дужи него језик код одраслих ни то није довољно, тако да језик запрема целу шупљину кљуна. Код других врста детлића један део језика смештен је у врату. И поред оволике компликованог смештаја, језик детлића делује беспрекорно као добро подмазана опруга. При избацивању језика један мишић шири гушу и у исто време врши притисак на жлезде, које премазују језик лепљивом слузи. Затим се језик увлачи помоћу истих органа. Тада он личи на ражањ на који су набодени или налепљени разни инсекти. „Са тако савршеним језиком није тешко живети", лепо је приметио један пригодњак.

ЦРНИ ЛЕДЕНИ БРЕГОВИ

Ледене брегове обично замишљамо као плавкасто беле пловеће громаде с љубичастим отсјајем, па ће се многи од нас свакако зачудити кад чују да их има и црних. Додуше, црних ледених брегова има неупоредиво мање но белих, тако да многи морепловци и истраживачи поларних области никад нису ни наишли на њих. Али, њих ипак има...

Године 1940, руски ледоломац „Литке" налазио се у водама архипелага Северна Земља. Био је септембар и море на западној обали архипелага још није било под ледом, тако да је „Литке" несметано



стигао до најсевернијег острва из те групе. Кад се ледоломац приближио најсевернијем рту острва, морнари су угледали на самој обали и недалеко од ње неке чудне, светлуцаве црне стене. Међутим, кад су чамцем пришли ближе, видели су да то нису камене стене, већ црни ледени брегови који су достизали висину од три до пет метара. Иако сасвим црни, они су били потпуно прозрачни, с местимичним мрким отсјајем. Белих ледених брегова у читавој области уопште није било.

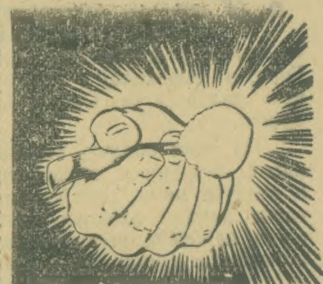
Ова, наизглед необична, природна појава има прилично једноставно објашњење. На острву крај кога је ледоломац „Литке" наишао на црни лед налази се један глечер који се спушта у море. Међутим, ледена река не завршава се на обали, већ „утиче" у море, заправо спушта се испод његове површине и „тече" по дну. На тај подводни лед таложе се тамне честице земље и стена које се са острва спирају у воду и временом, захваљујући својој тежини, продиру у њега и целог га прожму. С времена на време од подводног глечера одвајају се мањи или већи комади леда и испливају на површину.

Век црних ледених брегова много је краћи од века њихове беле браће, и то баш због њихове боје. Наиме, због тога што су тамни, они привлаче више топлоте и брже се топе. Тиме се и објашњава што морепловци ретко на њих наилазе и што их многи од поларних истраживача никад нису видели.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

БЕЗ ШЕЋЕРА НЕМА ЖИВОТА

Шећер је неопходан за живот на земљи. Свако живо би-



ће брзо би умрло кад не би имало шећера у крви.

ПОРЕКЛО РЕЧИ ГОРИЛА

Горила је веома стара реч. Године 510 пре наше ере, Картагињанин Ханон, син војсковође Хамилкара, добио је налог да са шездесет бродова отплови до западне обале Африке и да је колонизује. Продирући дубоко на југ афричког континента, он је срео нека бића налик на људе, обрасла длаком по целом телу, и назвао их горилама. Доцније је то име дато великим мајмунима који живе у екваторијалној Африци.

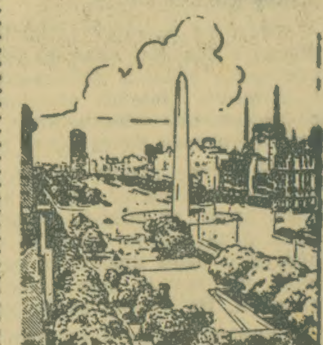
ЗВЕЗДАНЕ КИШЕ

Понекад нам наша Земља приређује праве бенгалске ватре, које се обично понављају у правилним временским размацима. Например, чаробна „киша" из комете Ђакобини-Цинер јавља се отприлике сваке тридесет треће године. Виђена је 1833, 1866 и 1899. Године 1933, 9 октобра, пуна три сата златне искре шарале су ноћ, распрскавајући се брзином од петнаест искрица у секунди. „Звезде" су падале као пахуљице снега; призор је био величанствен. Ова „киша" видеће се опет око 1966 године.

ТРОБОЈНА ШТАМПА

Тробојна штампа или тробојни тисак је штампање слика у три основне боје: жутој, црвеној и плавој. Тробојни тисак добија се помоћу три плоче које се штампају једна за другом.

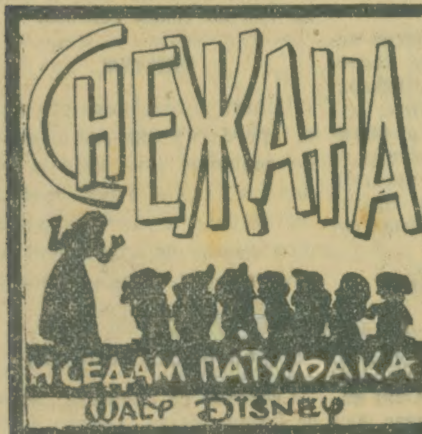
НАЈШИРА УЛИЦА



Главна улица у Буенос Ајресу, у Аргентини, сматра се за најширу улицу на свету.

НОВАЦ МАТАПАН

Новац матапан је назив млетачког сребрног гроша. Први матапан кован је за време владе дужда Енрика Дандола (1192 — 1205). Тежина му је била 2,178 грама. На једној страни био је приказан Исус на престолу, а на другој свети Марко који предаје дужду заставу. Матапани су ковани у великим количинама све до 1400 године. Употребљавани су и изван граница Млетачке Републике, а нарочито у Србији и Бугарској, где су били и подражавани. Име су добили по рту Матапану, који се налази на полуострву Мореји.



Уплашени патуљци ушли су у своју спаваћу собу и чуде се ко је то у њиховим постељама

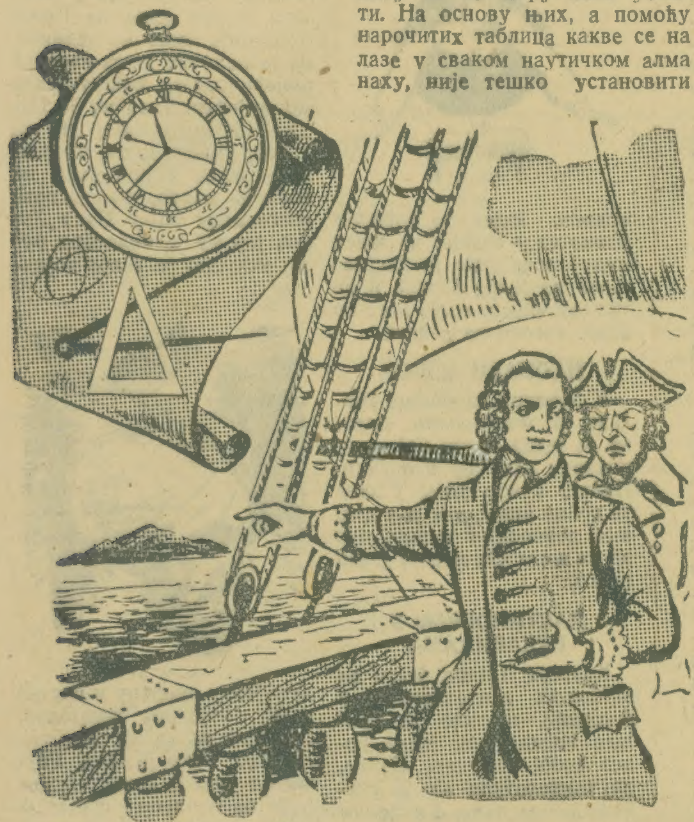






КАСНО ПРИЗНАЊЕ

Године 1707, после једног напада на луку Тулон, враћао се британски адмирал Клаудесли Шавел са својом флотом, пловећи од Гибралтара према домовини. Током читаве пловидбе време је било облачно. После дванаест дана проведених на пучи-



ни, адмирал је затражио од својих навигатора да му одреде положај бродовља. Сви сем једног (касније се установило да је баш он био у праву) сложили су се да се флота налази западно од француског острва Усан и да је пловидба сигурна, јер испред њих у близини нема копна. Међутим, исте ноћи флота је налетела на Сајли, групу малих острва крај обале Корнвола. Потонула су четири брода са око 2.000 морнара, међу којима се налазио и сам адмирал.

☆

Кад брод плови са севера на југ, или обратно, његов положај није тешко одредити. Јер, упоредо с кретањем брода у једном или другом правцу, мења се и привидна висина небеских тела. Те промене могу се на мору лако уочити. На основу њих, а помоћу нарочитих таблица какве се налазе у сваком наутичком алманаху, није тешко установити северни или јужни положај брода. То је такозвано одређивање географске ширине.

Међутим, кад брод плови на исток или на запад не постоје промене у привидној висини небеских тела. Али, због земљиног окретања око осе, Сунце ће се, например, наћи изнад меридијана на коме је брод сваког дана у различито време. Због тога, источни или западни положај брода, односно географска дужина, веома лако се може одредити помоћу прецизног часовника.

Још 1530 године предложио је холандски математичар Гема Хризијус да сваки брод има један часовник који би показивао стандардно време луке из које је кренуо, јер се упоређењем тог и локалног времена, тј. оног које би се установило на основу положаја небеских тела, може одредити географска дужина, пошто један временски минут одговара четвртини степена географске дужине. Али, треба да се потсетимо да су, све до 1700 године, бродски капетани у најсрећнијем случају имали часовнике са казаљком која је показивала само часове. Њихови часовници били су, додуше, лепо израђени, али нису имали казаљке за минуте и секунде. А занесени холандски математичар — чија је теорија, уосталом, била тачна — говорио је о прецизним часовницима, минутима и секундима.

Несрећа адмирала Шавела навела је тадашњи британски парламент да донесе указ о установљењу „јавног признања особи или особама које буду откриле географску дужину на мору“ и награде од 20.000 фунти стерлинга ономе ко открије „одговарајући метод за одређивање речене географске дужине“. То је значило да је сваки онај који је претендовао на ову огромну награду (у данашњем новцу близу две милијарде динара) морао најпре да конструише часовник који не би смео да иде напред или да заостаје за више од три секунде у току 24 часа.

Истим указом установљен је и нарочити комитет за оцењивање проналазака и додељивање ове награде, у који су ушли врховни адмирал, претседник Доњег дома, седам адмирала, три професора математике и краљевски астроном. Овај комитет, познат у Енглеској као „комитет лонгитуде“, разделио је од 1714 до 1724 године преко десет милијарди динара, „поставши тиме лако доступни плен разних варалица, занесењака, хохштаплера и лудака, како оних који се налазе у лудници, тако и оних ван зидина завода за умоболне“. А тада се појавио син једног дрводеље из Јоркшира који је, захваљујући својој даровитости и истрајности, добио не само награду, већ и стекао бесмртну славу тиме што је поставио темеље модерне навигације.

☆

Џон Херисон, проналазач првог поморског часовника, родио се 1693. Већ у својој 22 години он је начинио сам свој први часовник, а 1726 успело му је да конструише сат који је за месец дана показивао разлику од свега три секунде. Тај Херисонов часовник је, с обзиром на тачност, заслуживао „награду лонгитуде“, али... Часовник је био гломазан и имао је дугачко клатно, због чега се на мору није могло ослонити на његову тачност. Јер, како је то још много раније доказао холандски научник Кристијан Хајгенс, часовник с клатном, сем кад је време сасвим мирно, „понаша се на мору као прави лудак“.

Тринаест пуних година посветио је Херисон конструисању разних часовника, успевајући да постепено реши проблем трења и штетног утицаја температурних промена на осетљиви механизам часовника. Но, он није имао да се бори само с техничким проблемима. Много тежа борба чекала га је с „комитетом лонгитуде“, чији чланови нису веровали у могућност одређивања географске дужине помоћу часовника.

Најзад, 1761 године Херисон је завршио свој „модел број 4“, ремек-дело часовничарске вештине тог времена, „који је био тежак мање но мозак који га је замислио и у који је, осим точкова, опруга и точкића, уградио и 50 година самопрегорног рада“. Почетком априла Херисон је захтевао да се на мору изврше пробе његовог часовника. После дугог нећкања „комитета за лонгитуду“, исипловио је 18 новембра из луке Спајтхолд једрењак „Дептфор“ и упутио се за Мадеру. На броду је био и Херисонов син. Прошло је било девет дана откако се копно изгубило из вида кад се приступило проверавању Херисоновог изума. Капетан брода, служећи се старим методом за одређивање географске дужине, израчунао је да се брод налази на 13 степени и 50 минута западно од Гринича. Међутим, Херисонов син га је уверавао да је брод 15 степени и 10 минута западно од Гринича и да ће већ сутрадан бити пред Мадером. По старом енглеском обичају, опкладили су се. Опкладу је добио Херисонов син и — Херисонов хронометар: сутрадан у рану зору Мадера се указала на видику.

„Комитет лонгитуде“ није хтео да призна ни овај очигледан доказ и одбио је да Херисону исплати награду. У Енглеској се због тога дигла права бура. Најзад, после две године борбе између његових присталица и комитета, Херисон је, и то тек на интервенцију владара, добио заслужену награду. Имао је тада 80 година. После три године, 24 марта 1776, угасио се живот проналазача поморског хронометра.

Више од века и по поморски капетани „на свих седам мора“ ослањали су се с пуним поверењем на Херисонов хронометар. Па и за време Другог светског рата, кад је из војних разлога обустављено саопштавање тачног времена путем радија, команданти бродова вратили су се хронометру, проналаску даровитог сина сиромашног дрводеље из Јоркшира.



ДЕСЕТ НАЈВЕЋИХ ОТКРИЋА У МЕДИЦИНИ

После дужих дискусија и разних предлога и мишљења које је прикупио, др Луис Родис, лекар америчке морнарице, саставио је листу десет највећих и најзначајнијих открића у историји медицине. Његова листа изгледа овако:

1) Откриће да су бактерије и други живи организми узрочници заразних болести.

Како је ово откриће имало огроман утицај на све гране медицине, оно је дошло на чело табеле.

2) Проналазак вакцине против великих богиња.

Открићем могућности да се појава болести спречи уношењем у организам материје која ствара имунитет, почела је нова ера у медицини. Јер, после вакцине против великих богиња дошле су вакцине против тифуса, тетануса, дифтерије, колере, жуте грознице, а недавно и вакцина против дечје парализе.

3) Откриће циркулације крви.

Да крв циркулише открио је 1628 године енглески лекар Вилијам Харвеј.

4) Проналазак анестезије.

Године 1842, Крафорд Лонг, један сеоски лекар из Џорџије, извршио је једну мању операцију употребивши притом етар као средство за успављивање. Не знајући за ово, некако у исто време, зубни лекар Вилијам Мортон из Бостона почео је да употребљава етар за безболно вађење зуба својим пацијентима. Његовим искуством користио се хирург Џон Ворен, који је 1846 године отстранио једном болеснику тумор на вилици а да овај није осетио никакав бол. Касније је откривен хлороформ и друга средства за анестезију.

5) Проналазак рентгенских зракова.

Рентгенске зраке пронашао је 1895 године немачки физичар Виљем Рентген.

6) Откриће да неке болести преносе инсекти-паразити и друге животиње.

Први доказ да инсекти преносе неке болести пружио је науци др Патрик Менсон 1879 године. Он је опитима утврдио да комарци преносе као влас косе танке црве који изазивају болест филарију.

7) Употреба повески за контролу и заустављање крварења.

Француски војни лекар Амброз Паре употребио је још у 16 веку комад канапа као повеску да би зауставио крварење код једног рањеника.

8) Победа над скорбутом.

Џемс Линд, британски бродски лекар, доказао је 1777 године да се скорбут може избећи ако се сваког дана попије одређена количина лимуновог сока. Од коликог је значаја било ово откриће видећемо ако се сетимо да је од 1500 до 1800 године више од милион морнара умрло од скорбута. Откриће доктора Линда било је почетак науке о витаминима и њиховом значају у исхрани.

9) Проналазак стетоскопа.

Пронађен 1819 године, стетоскоп је ударио темеље савременом познавању и проучавању плућних болести.

10) Проналазак сулфа-дрога и антибиотика.

МАЈМУНИ СЕ све више УПОТРЕБЉАВАЈУ ЗА РАД

Чувени британски научник сер Џорџ Томсон, добитник Нобелове награде за физику 1937 године, објавио је недавно књигу „Будућност коју можемо да предвидимо“ у којој се залаже за што ширу употребу мајмунске радне снаге у најразличитије сврхе. Британски научник истиче да се човек столећима служио искључиво помоћном радном снагом животиња — коња, вола, камиле, бивола, пса и јелена. Али, откако је пронашао машине и почео да искоришћава снагу ветра и воде, он и не помишља да животиње употреби на неки други начин осим за вучу, што претставља најпримитивнију примену њихове радне снаге. Томсон, који је дуго проучавао радну способност мајмуна, истиче да је ова животиња необично окретна и интелигентна, њена рука способна за делатности сличне људским, а моћ подражавања толика да у тачности и прецизности превазилази одговарајућу људску способност. Мајмун може тако да се обучи да за послове у којима се не тражи употреба људског мозга буде често способнија него сам човек.

Џорџ Томсон помиње случај Енглеза Девида Вајтмана из Ашфорда, у Кенту, који је научио једног шимпанза да бере јабуке с дрвета и слаже их у сандуке. Кад је укључен у једну сезонску екипу берача, показао је боље резултате од свих радника. Задовољан с неколико лешника, он је акробатском вештином, готово без предаха, брао јабуке и радовао се овом послу као најлепшој игри.

Ослањајући се на мишљење многих зоолога, Томсон сматра да је дошло време да се искористи чудесна моћ прстију, ока и мозга мајмуна и да се тако добије изванредна природна машина, чија ће цена радне снаге бити врло скромна. На тај начин не би се морала трошити знатна средства на сложене и скупе електронске машине које се данас понегде употребљавају за брање јабука, наранџи, шљива и другог воћа. Британски научник предлаже да се мајмун употреби и за друге врсте радова за које је нарочито обдарен, као што је дизање терета, чишћење метлом, изградња путева итд. У неким индиским и кинеским банкама мајмуни су искоришћени за проверавање да ли је метални новац лажан или прави. Они то чине на тај начин што загризу сваки новчић.

Један лондонски власник гаража, заинтересован предлогом британског научника, саопштио је недавно да он већ дуже времена употребљава једног мајмуна као одличног механичара, а лондонска породица Твикенхем објавила је занимљив допис у листу „Сандеј Тајмс“ у коме излаже могућност употребе мајмуна у разним домаћим пословима. У тој британској кући, пише мајка породице, мајмун Лулу даје већ годинама одличне радне резултате. Он пере судове и пегла рубље, глача паркет и чисти таваницу од прашине и паучине, а други мајмун, Хорацијe, обрађује башту и необично вешто сече траву помоћу нарочите машине. У почетку је он кварио неке биљке, али кад се извежбао постао је баштован какав се само пожелети може. Женка Сали, која сад очекује младунче, била је прави мајстор у чишћењу поврћа, а помагала је и на другим пословима у кухињи.

Како ће се искоришћавати шуме у 2000 години

Претседник Друштва за шумска истраживања у САД у једном подужем чланку изнео је како замишља експлоатацију шума у двехиљадитој години. Доносимо неколико занимљивих предвиђања.

Шумар ће одабрати дрвета за сечу и у свако такво дрво убризгати неки изотоп. Доцније ће хеликоптер, који ће носити осетљиви Гајгеров апарат, летети ниско над шумом и, кад наиђе на обележено дрво, застаће над њим и пустиће челично уже с кукама. Једном куком ухватиће дрво близу корена, а другом стабло на извесној висини. Кад то буде готово, он ће прво поћи лево-десно, напред-назад, да га расклати, а онда ће га повући. То извлачење неће бити увек баш тако лако, јер су жиле каткад дубоко у земљи. Цело стабло, с кореном и лишћем, однеће хеликоптер право у стругару. Тамо се стабло најпре очисти од лишћа, гранчица и корена, што се не чини механичким путем, тестерама, већ — зрацима. Лишће, управо иглице, четинара одваја се за разне хемиске продукте, а дрво, пошто му се ољушти кора, одлази на испитивање X-зрацима. Тек после тога долази у одељење гатера, који такође немају тестере, већ зрацима режу стабло на даске.

У двехиљадитој години биће веома усавршене мере за чување шума од пожара и од



инсеката. Надзорна служба располагаће хеликоптерима, радарима и другим апаратима, те ће бити у стању да сваки пожар још у зачетку локализује, а савремена хемиска и друга средства штитиће шуму од разних штеточина.



И животиње знају за „АЛАТ"



У уске, готово вертикалне и пет сантиметара дубоке ископе у песковитом тлу полаже танкострука зоља једно јаје. Из тог јајета излеже се ларва којој је њена брижна мати на време припремила храну: једног или више инсеката умртвљених ујeдом. Млада зоља, снабдевена храном, развија се не напуштајући тунел, из кога излази тек кад потпуно одрасте. Њен живот не би био дуга века да је њена мати оставила тунел отворен: у њега би се увукли други инсекти, а можда би и нека птица извукла својим кљуном малу зољу и њену залиху хране. Али, мајка зоља је опрезна и, пошто положи своје јаје, затвара тунел убацујући у њега зрна песка све док га не напуни. И још једна мера опрезности: док пуни тунел, она с времена на време набија песак ударајући по њему својом главом. Међутим, неке танкоструке зоље поступају друкчије. Уместо да „разбијају" главу, оне узимају у своје чељусти какав каменчић и ударају њиме по растреситом песку све док се улаз у тунел



не изједначи са околним земљиштем.

Танкострука зоља није једини инсект који се служи оруђем. Смарагднозелени мрави на Јави, Цејлону и у Индији употребљавају сопствене ларве као игле за шивење својих гнезда. Наиме, они праве гнезда у круни дрвета, и то од два зелена листа спојена, тачније речено ушивена, свиленкастим нитима. Све до пре пола века гнезда ових мрава била су нека врста мистерије за научнике, јер они никад нису видели ниједног зеленог мрава да из свог тела лучи свилене нити. Најзад је зоолог Франц Дофлајн открио тајну њихове кројачке вештине. Зелени мрави-радници, подељени у радне групе, приближе листове држећи један својим чељустима, а други последњим од својих шест пари ногу. Ако су листови сувише удаљени један од другог, мрави праве живе лествице — стојећи на доњем листу, мрав узима у чељусти другог, овај други узима трећег, све док последњи из ланца не буде у стању да дохвати лист и повуче га наниже. Кад је то готово, појављује се друга група радника, од којих сваки носи по једну мрављу ларву. Служећи се тим ларвама као иглама за прошивање јоргана, или тачније речено као чунковима на разбоју, јер заправо оне луче свилене нити, мрави, провлачећи ларве кроз оба листа,



зашивају један за други, али тако да између горњег и доњег остане известан простор.

Ларва једног другог инсекта — мрављег лава — могла би се назвати проналазачем артиљерије. Она у земљи ископа рупу у облику левка и сакрије се на њеном дну, покривши се, да би се боље камуфлирала, слојем песка. Тако сакривена, она вреба свој плен. Кад се на ивици левкасте рупе појави какав инсект, с њеног дна полети вешто управљено зрно песка и инсект, изгубивши равнотежу, пада право пред вештог стрелца.

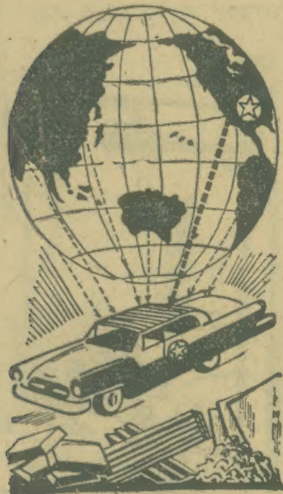
И бомбардовање из ваздуха је изум припадника животињског царства. Кад је, пре више од једног века, енглески зоолог Џон Тоулд испитивао живот птица у Аустралији, за њега је дуго била тајна како јаја птице-тркачице ему доспевају у висока гнезда аустралиских јастребова. Јастреб, да би дошао до своје омиљене посластице, уплаши птицу ему и отера је с њених јаја. Затим узима у кљун камен, из ваздуха га баца на јаје, па у рупу коју је камен начинио завлачи једну канџу и одлеће заједно с јајетом.

Једна велика, папагају слична птица са Нове Гвинеје храни се искључиво тврдим и веома глатким кокосовим орасима. А да јој орах не би исклизнуо из кљуна док га носи својим птићима, она га увија у какав рапав лист. Неке мале аустралиске птице које се хране инсектима и њиховим ларвама служе се осушеним влатима траве или танком гранчицом да би испод испуцале коре дрвета извукле своју храну. Њихов кљун је сувише кратак да би је њиме досегнуле и због тога га оне „продужују". Истим оруђем олакшавају себи прибављање хране и зебе са острва Галапагоса.

Са пет континената...

За производњу америчких аутомобила употребљава се материјал са свих пет континената; око петнаест разних земаља дају сировине овој индустрији. Тако америчке фабрике мотора увозе бакар, олово, цинк и никл из Канаде, у Мексику купују велике количине олова, антимона, бакра, цинка и мангана, а из британске Гијане добијају боксит и дијаманте за бушилице. Оне боксит увозе и из холандске Гијане, затим манган са Кубе, олово и цинк из Перуа, олово из Чилеа, антимон, тунгстен и цинк из Боливије, а из Бразилије дијаманте и тунгстен.

И Африка даје свој удео америчкој аутомобилској индустрији. Француска Источна Африка испоручује дијаманте,



Златна Обала дијаманте и манган, Јужна Родезија азбест и хром, Нигерија цинк, Белгиски Конго дијаманте, и цинк, а Јужноафричка Унија антимон, азбест, манган и хром. Европске земље такође нешто доприносе: Шпанија даје тунгстен и цинк, Португалија тунгстен, Југославија олово, а Турска хром. И земље Блиског и Далеког Истока дају известан материјал неопходан за моторну индустрију. Индија даје манган, Малаја цинк, Индонезија боксит, а Филипини хром. На крају, сировинама за гуму америчка индустрија аутомобила снабдева се из Малаје, Индонезије, Цејлона, Тајланда и Либерије.

Веровали или не...

УПРКОС ГОДИНАМА...

Џон Џонсон из Џерси Ситија, у америчкој савезној држави Њујорк, коме је 68



година, може да одржава равнотежу седећи на чаши пуној воде која је постављена на један сточић и да притом укрсти своје ноге позади, високо на леђима.

НАОПАКИ ИЗВОР

У близини варошице Шателе, у Француској, налази се један извор који становници називају наопаким. Наиме, извор увек усахне за време киша, док је у сушним периодима толико пун да из њега чак истиче један поток.

ДАКТИЛОГРАФ У РУКАВИЦАМА

Кортерз Питерс, један од најбољих дактилографа у Америци, пружио је прошле године још један доказ своје вештине. Наиме, на температури од 15 степени испод нуле, с вуненим рукавицама на рукама, он је по диктату откуцао један текст постигавши брзину од 184 речи у минути.

ЗАХВАЉУЈУЋИ ПТИЦИ И ЛУКАВСТВУ

Џаду Раји, обичан војник, постао је раџа захваљујући својој припитомљеној птици сојки и свом лукавству. Он је био у служби старог раџе од Гарке који није имао наследника, па је одлучио да га изабере између својих најпоузданијих војника. Тада му је Џаду Раји предложио да тај избор, уместо њега, изврши нека птица. Стари раџа, не мислећи много, узео је припитомљену сојку Џаду Раџа, јер му је била при руци, искупио је своје војни-

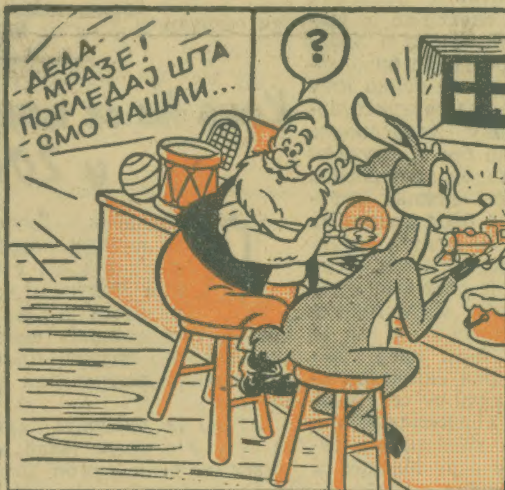


ке у једну дворану и пустио птицу, која се, природно, спустила на главу свог господара. Тако је Џаду Раји постао раџа и династија коју је он основао владала је Гарком читавих хиљаду година.

ЖИЦА ОД КРИСТАЛНОГ ГВОЖЂА

У лабораторијама Вестингхауса, у САД, начињена је жица од чистог кристалног гвожђа дебела само 1/40 део милиметра. Али, она је веома јака; око десет пута јача од обичне челичне жице.

СВЕТЛАН, БОБАН и ЦРНОБРАДИ









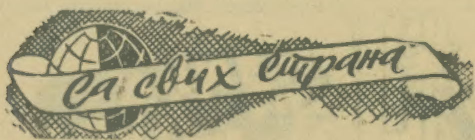












ЖЕЛЕЗНИЧКА СТАНИЦА — У НОВЧАНИКУ

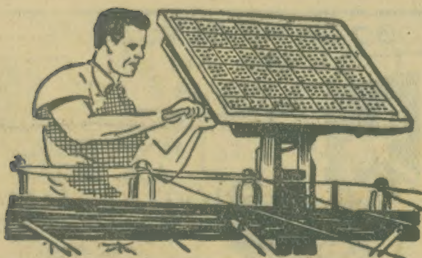
Француски фотограф М. Дамери успео је да конструише електричну локомотиву величине металног новца од 100 франака. Године 1947 он је прочитао један популарно писан чланак о сићушним електричним мо-



торима: да је непокретан део динама начињен од магнета у облику прстена, а да се покретан део састоји од малог изолованог цилиндра око кога је омотана изолована бакарна жица. Полазећи од тога, фотограф је начинио читав низ малих машина које се крећу помоћу батерија од 2 до 4 волта. Да начини мотор Дамерију није било потребно више од једног сата, а за намотавање свега 45 минута. Али, да би конструисао локомотиву морао је да утроши пуних 100 часова рада. Мотори његових локомотива примају електричну енергију кроз шине или преко нарочите жице. У сваком случају, мотори раде исправно и велико је задовољство посматрати кретање ових локомотива које човек лако може да стави у џеп.

* * *

СУНЧАНИ ТЕЛЕФОН



Амерички земљорадник Метјус, из Џорџије, први је у свету говорио преко телефона који ради помоћу сунчеве енергије. Метјус је изјавио да је сасвим задовољан јасноћом звука. Том приликом употребљена је сунчана батерија „Бел“, која се до данас једино показала способна да непосредно и практично претвара сунчеве зраке у енергију. Њен рам, који нема ни један квадратни метар, састављен је од 432 ћелије силицијума. Те ћелије претварају 11% примљене сунчеве енергије у електричну струју. Силицијум, добијен из обичног песка, има иста својства као и германијум, који се употребљава у трансформаторима. Иако се систем „Бел“ показао користан, још није сигурно да се комерцијално исплати. Па ипак, пошто први резултати уливају наду, о њему ће се опширно говорити на Светском конгресу за примену сунчеве енергије који ће се одржати крајем овог месеца у Фениксу, у држави Аризони.

* * *

ШТА ЈЕ БАЗИЛИСК?

Базилиск је чудовиште чије је тело састављено од жабе, змије и певца са златном крестом. У бајкама је описан као отровни гмизавац који напада све живо. Ово чудовиште било је познато и старим народима, Јеврејима и Римљанима (помиње га Плиније), а описивали су га као нешто веома страшно. Иначе, он се у бајкама увек описује као краљ змија. Кад напада, он ужасно пишти, а отровном паром коју испушта уништава све око себе. Гране, дрвеће и траву суши, жива бића убија, а змије много веће од себе лако прождире. И сам поглед базилиска је отрован. У једној причи говори се да се базилиск леже из јаја кокота који је стар седам или девет година, али та јаја морају да се држе на нарочитом месту, например под пазухом. Разуме се, базилиск је чист производ људске маште, и то у временима када је сујеверје било јако развијено, а кад је познавање животиња било минимално. Природне науке биле су тада у повоју.

* * *

ЧИПКЕ ОД МЕТАЛНИХ НИТИ

Листа нових проналазака из свих области науке сваког дана је све већа. Један од последњих „чланова“ те листе су и чипке од металних нити које производи једна фабрика у Нотингему, у Енглеској. Металне нити не могу да потамне, али се могу прати. Кад се уткају у платно, оне су тако меке под руком да се од тих тканина могу правити и купаћи костими и рубље. Чипке од металних нити исто су тако привлачне као и обичне.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

УГАЉ — ИЗВОР ЗА ДОБИЈАЊЕ МНОГИХ ЕЛЕМЕНАТА

Има већ више столећа како човек употребљава угаљ. Он му је најпре служио за гориво, а доцније и за погон све развијеније индустрије. Од тога доба па све до недавно сматрало се да угаљ, са својом снажном калоричном моћи, може служити једино за производњу топлоте. А тада се увидело да се из угља, сувом дестилацијом, могу добити разни важни састојци, потребни како за индустрију, тако и за медицину и широку употребу. Међутим, најновијим научним истраживањима утврђено је да је угаљ уствари извор и многих важних и скупоцених хемиских елемената и да се он може много корисније употребити него што је то досад био случај. Поред своје топлотне моћи, угаљ садржи у себи неколико драгоцених метала, као што су: кобалт, германијум, молибден, лантанум и итријум. Први пут се ушло у траг овим елементима анализом угљеног пепела. Већ сада се у Немачкој, Енглеској и Јапану из угљеног пепела и пепела неких биљака вади германијум.

БИЦИКЛ СА ОПРУГОМ

У Холандији је недавно направљен бицикл са опругом. Онај ко се њиме вози довољно је да га тера један километар, па да остала четири километра бицикл превали сам, без покрета ногу. Ово се постиже на тај начин што се на предњем точку налази опруга, дуга 18 метара, која се навије док се бицикл тера ножним погоном, а после тога он се креће гоњен опругом, развијајући притом брзину од око 22 километра на час. Према изјави проналазача, погон ногама у току првог километра није ништа тежи него код обичног бицикла.

НОВО ПРОЗОРСКО СТАКЛО

На прозорима једног дечјег обданишта у Оксфорду, у држави Мисури, САД, налази се специјално стакло. Кад се гледа изнутра, не може се видети шта се напољу догађа, јер је са унутрашње стране то стакло уствари огледало; међутим, споља се може сасвим лепо гледати у собу. Ово је начињено с циљем да би родитељи могли да посматрају како се деца играју, а да их она не опазе.

ПРОВИДНА ФИШЕКЛИЈА ЗА ЛОВЦЕ

У Америци су пуштене у продају нове фишеклије за ловце, начињене од пластичне материје. Оне су округлог облика, као кутија за гас-маску, и могу да приме 22 метка. Фишеклија се учврсти за каиш о појасу. Она има ту добру страну што се меци не прљају, нити прљају џепове, а како је провидна види се колико још метака има у њој. Окретањем дна увек испада само по један метак.

КАМПБЕЛ ПРИПРЕМА НОВ РЕКОРД

Да би оборио садашњи рекорд брзине на води од 285 километара на час, који држе Американци, Енглез Доналд Кампбел, син чувеног аутомобилисте Малколма Кампбела, гради нов чамац, којим се нада да ће постићи брзину од 320 километара на час. Нови чамац ће имати млазни мотор, а конструкција му је двапут јача од конструкције млазног авиона, због јаких удара које ће имати да издржи. Седиште је тако подешено да возач може лако да искочи у случају опасности.

ДРВО ТИКОВИНА

Тиковина је индиски храст, тик или џати-дрво. Расте у југоисточном делу Азије, у подручју монсунских ветрова. Гране су лети без лишћа. Ово дрво је важно за бродоградњу, грађевинарство прављење намештаја итд.

ШТРАС

Штрас је оловно стакло које прелама светлосне зраке слично дијаманту. Оно служи за израду лажног драгог камења. Доста је меко. Од небојеног штраса израђују се вештачки дијаманти, а од различито обојеног вештачки топаз, рубин, смарагд и сафир.

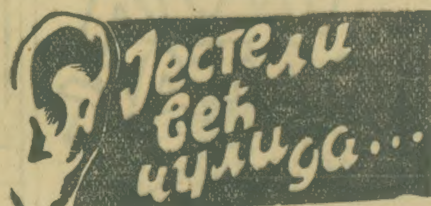
ОКО ОД ПЛАСТИЧНЕ МАСЕ

Све до Другог светског рата вештина прављења вештачких, управо стаклених, очију била је монопол свега шеснаест људи из једног немачког села. Њихова професионална тајна прелазила је са оца на сина више од једног века. Међутим, потреба за боље израђеним вештачким очима и велик број војника који су у рату изгубили једно око, навела је научнике да сруше тај монопол и да, употребивши пластичне масе уместо стакла, начине око које се тешко може разликовати од правог.

Данас особа с једним оком може да добије друго израђено од пластичне масе које је не само по боји истоветно с правим, већ може да се креће у складу с другим, па чак и да има исту мрежу начињену од најлонских нити која својим изгледом потпуно одговара сплету крвних судова на беоњачи правог ока. Да се такво око не може разликовати од правог доказ је и то што их имају неки филмски глумци, па га је чак имала и једна девојка која је пре неколико година била изабрана за „мис Америке“.

„ИГРАЧКА“ БУДУЋНОСТИ

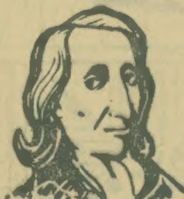
Од пре неколико месеци, инжењери чикашког предузећа Џенерал електрик усавршавају један мали аутомобил, чија дужина износи свега 45 сантиметара. Опит са овом играчком, сматрају они, исто је толико значајан као и опит са атомском бомбом јула 1945, јер је то прва машина која добија погон од сунчеве енергије. Електрицитет којим се пуни мотор долази искључиво од сунца. Међутим, стручњацима остаје да реше проблем погона великих кола, јер се она засад не могу кретати на овај начин услед своје тежине. Инжењери Џенерал електрика сматрају да ће овај проблем решити за релативно кратко време.



... стари Римљани, нарочито војници, носили су око врата широке траке, за које се сматра да су претеча кравата.

... Грци и Римљани нису знали за сеобу птица. Они су сматрали да се преко зиме птице крију у пећинама и да из њих излазе кад наступи пролеће.

... кад се стабло Њутнове јабуке, чији је плод побудио идеју о земљиној тежи, осушило, његове натруле



делове разнели су разни музеји и чувају их данас као највећу драгоценост.

... на неким мапама може се видети између Африке и југозападне обале Сицилије једна тачка крај које пише: „Некадашње острво Ђулија“. На том месту појавило се 10 јула 1831 године мало вулканско острво које је већ после шест месеци, у јануару идуће године, нестало. Оно се у неке карте и сад убележава, јер је ту море веома плитко.

... Спартак, вођ побуњених римских робова, и његови другови често су се скривали у самом кратеру



вулкана Везува, за који се тада веровало да је заувек угашен.

... Савиниан Сирано де Бержерак, чувени француски дуелиста и писац, чији је живот послужио Ростану за истоимену драму, изгубио је свој живот као и Ростанов јунак: пала му је греда на главу и он је од повреде умро.

... за марионете и марионетска позоришта знали су и стари Грци и Римљани. Марионете су у Грчку дошле из Кине, и то преко Мале Азије. И-



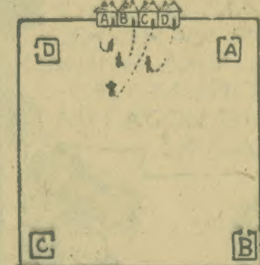
сторија је чак забележила име једнога Атињанина, неког Потина, који је држао марионетска позоришта.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ТРАГОВИ У СНЕГУ

Четири ђака живе у кућама A, B, C и D и иду у четири разне школе — A, B, C и D. Једног јутра, после снежне мећаве, примећено је да се трагови четири ђака не укрштају. Ниједан дечак није прешао преко трага својих другова, нити је излазио из простора обележеног линијама, па ипак је дошао у школу. Узмите оловку и покушајте да решите који је ђак којим путем ишао.

Ако нисте успели, ми ћемо вам рећи како су ђаци ишли: A је обишао око куће C, а тако исто око куће D и ушао у школу A. — B је ишао горе, па обишао кућу A и онда паралелно трагу A обишао је кућу C и D и ушао у школу



B. — C је пошао навише, обишао кућу D испод трага B и ушао у школу C. — D је полукругом наниже ушао у школу D. Тако се њихови трагови нигде нису пресекли.

ЦРТАЊЕ ТАЧКИЦАМА

Немојте мислити да се цртати може само помоћу правих и кривих линија. Можете врло лепу слику да нацртате и помоћу тачкица, као што се види на нашим сликама. Комбинујући веће и мање тачке, добићете слику коју сте замислили, или коју желите да прецртате. Покушај-



те само, па ћете се уверити да је то пријатна и лепа забава.

ИЗРЕЖИ И САСТАВИ

Ова парчад црне боје
Не вреде кад тако стоје,



Али кад се тачно споје
И добију место своје
Једној нози нешто споје.

КО МОЖЕ?

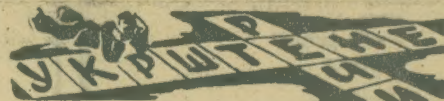
Ко може с пет правих линија да подели ове бројеве тако да у сваком делу буде исти збир?

СЛ 1

СЛ 2

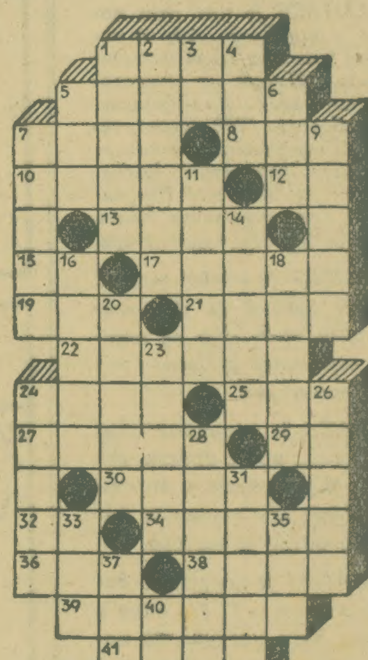
Ако не знате, видећете одговор на слици 2. У сваком делу је збир 13.

У ЈЕДНОМ ПОТЕЗУ



Водоравно: 1) бог љубави у римској митологији; 5) грчки филозоф (341—270); 7) електрично пражњење облака; 8) град у Западној Немачкој; 10) презиме нашег савременог књижевника; 12) упитна заменица; 13) врста жуте боје; 15) домаћа животиња; 17) главни град једне суседне земље; 19) телефонски позив; 21) лако испарљива течност; 22) врста обуће; 24) врста жита; 25) један месец; 27) главни град једне азиске државе; 29) потврдна речца; 30) превозно средство; 32) лична заменица; 34) висораван у Азији; 36) чин, дело; 38) мрак; 39) жена-пророчица код старих Грка и Римљана; 41) врста цвасти.

Усправно: 1) назив познате историје уметности од Ренака; 2) изражавање осећања и мисли покретима мишића на лицу; 3) скраћеница за амерички израз „у реду“; 4) шав, ивица; 5) временско раздобље; 6) термин; 7) део тела; 9) бележник; 11) лан (турц.); 14) равномерно мењање елемената звука у музици; 16) један метал; 18) прилог за време; 20) зла; 23) место на Нилу; 24) град у Канади; 26) место на Криму; 28) обољење уха; 31) географски појам; 33) ознака за непознат број; 35) страно женско име; 37) стари град у Феникији; 40) хемиски знак за берилијум.



РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) аквамарин; 8) про; 9) ера; 10) ав; 11) крт; 13) Ив; 14) лонац; 15 иметак; 17) С(теван) Ј(аковљевић); 18) Јегор; 19) ива; 20) атар; 21) смеч; 22) ат; 23) слез; 24) ар; 25) сталак; 27) спона; 28) ам; 30) ера; 31) В(илијам) Ш(експир); 32) бас; 34) кит; 35) анатомија; 38) море; 39) Иран; 40) аналитика.

Усправно: 1) апатија; 2) крв; 3) во; 4) морнар; 5) ре; 6) Ири; 7) навијач; 11) Котор; 12) так; 14) легат; 16) метар; 17) свеза; 19) имела; 21) слана; 23) сторно; 24) Алабама; 25) Спа; 26) „Коштана“; 29) „Манон“; 31) шијак; 33) сара; 34) Кири; 36) Тел; 37) мит.

ПАЈА ПАТАК

АВ-АВ
ВАУ-ВАУ
ВАУ

ДОСТА! УМУКНИТЕ! ГУБИТЕ СЕ!

ДОЂАВОЛА С ТИМ КОМШИЈСКИМ ПСИМА...!

АВ
АВ-АВ
ВАУ
АВ-АВ

ДОСТА! ПОЛУДЕЋУ!

АВ
АВ-АВ
ВАУ-ВАУ
АВ-ВАУ
АВ

АВ-АВ
ВАУ
ВА
ВАУ
АВ
ВАУ

ВАУ ВАУ

ПРОДАВНИЦА КОСТИМА

ВАУ-ВАУ
АВ-АВ
ДУУ
ДУУУ

ГРРРРР ВАУ ВАУУ

?!

АВ-АВ-АВ
АВ-АВ
ЈИП-ЈИП
КЕВ-КЕВ

WALT DISNEY

Кра-Кра!

Уређује Паја Патак

ИМА ПРЕДНОСТ

— Чим се ујутру пробудим, одмах почнем да мислим на вас, — вели Пера Ждера једној девојци.

— То исто ми је јуче рекао ваш пријатељ Попај, — каже она.

— Да, али ја се увек будим пола сата пре њега!

ПОШТЕН ЧОВЕК

Хорацијe: Замисли, Шиљо, један муштерија платио је данас хиљаду динара више него што је требало. Али, ја сам поштен човек. Пошто смо ортаци, ево теби твојих пет стотина.

ШИЉА СЕ РАЗУМЕ

Шиља купио два термометра, па један прикуцао на зид у соби, а други на прозор са спољне стране. Посетио га једног дана Паја са сестрићима, а он, да се похвали својом куповином, обрати се Гаји:

— Види де, Гајо, колика је температура у соби.

— Седамнаест, чика-Шиљо!

— А напољу?

— Три?

— Отвори онда прозор и пусти та три нека уђу унутра!

Који је ОДГОВОР тачан

ЈАПАГЕ су:
- илирско племе
- река
- врста јабуке
- инсекти

КОРЕТ је:
- стари алат
- долина у Македонији
- хаљина
- народна игра

ТАПА је:
- врста капе
- део биљке
- река у Конгу
- игра

САРОС је:
- град у Ираку
- астрономски израз
- врста старог јела
- стари музички инструмент

ОДГОВОР:

ЈАПАГЕ је име реке понорнице у Босни, која се налази јужно од Босанског Петровца. Извире на северозападној падини Лом-Планине, под Биојлом (952 метра), тече ка северозападу и понире око три километра југозападно од Босанског Петровца. Ток понорнице Јапаге дуг је дванаест километара.

КОРЕТ је женска хаљина, врста зубуна од бело-плавичасте чохе, коју су носиле варошанке у Црној Гори и Херцеговини.

ТАПА је истуцана кора од неких врста дрвета, која у Полинезији и Источној Африци служи за израду одеће и шатора.

САРОС је период од десет година и 11 3/4 дана у току кога наступа 70 помрачења: 41 сунчево (од којих 13 пуних) и 29 месечевих. Познат је био још и старим Халдејцима и употребљаван је за претсказивање помрачења.

Пустоловине МАЛОГ ЏОНИЈА И КИНЕЗА ШАНГ-ЛИНА

САД БРЖЕ КРОЗ ПРОЗОР ДОК НИСУ НАИШЛИ!

ТИ САМО ЗАПОВЕДАЈ, А ЈА ЋУ СЛУШАТИ.

ОВО ЈЕ НЕКИ ХОДНИК... КУДА ЛИ ОН ВОДИ?

КУД ВОДИ ДА ВОДИ, ОСТАЈЕ НАМ ЈЕДИНО ДА ИДЕМО ЊИМ.

16

ЗАШТО ВУЧЕШ ТУ РЕШЕТКУ ЗА СОБОМ?

ЕВО ЗАШТО! ВРАТИЋУ ЈЕ НА ПРОЗОР И КЕПЕЦИ ЋЕ МИСЛИТИ ДА СМО СЕ СПАСЛИ НА НЕКИ ВОЛШЕБАН НАЧИН.

N. A. Гоћко

КЕПЕЦИ СУ ОСУДИЛИ МАЛОГ ЏОНИЈА, КИНЕЗА ШАНГ-ЛИНА И ЦРНАЧКОГ ПОГЛАВИЦУ ЗАРУ НА СМРТ. ОНИ СУ ПОБЕГЛИ ИЗ ЗАТВОРА, АЛИ НИСУ МОГЛИ ДА ПОБЕГНУ ИЗ ЗГРАДЕ У КОЈОЈ СУ СЕ НАЛАЗИЛИ, ЈЕР ЈЕ ОНА СА СВИХ СТРАНА БИЛА ОПКОЉЕНА ВОЗНИЦИМА.

ГЛАДАН САМ КАО ВУК!

ПРИЈАТЕЉУ, АКО ОВАКО ПОТРАЈЕ УМРЕЋУ ОД ГЛАДИ.

МАЛОЧАС САМ ВИДЕО КРОЗ ПРОЗОР КАКО КЕПЕЦИ ЈЕДУ... КАД БИСМО МОГЛИ ДА ДОЂЕМО ДО МАЛО ХРАНЕ КОЈА ИМ ЈЕ ОСТАЛА!

ХАЈДЕМО НАПОЉЕ... ОНИ САД СПАВАЈУ КАО ДОБРО НАХРАЊЕНИ ПСИ

ПОКУШАЈМО! И НЕКА СРЕЋА БУДЕ УЗ НАС!

НАСТАВИЋЕ СЕ

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика“ Штампарско издавачко предузеће, Београд, Македонска 31. — Текући рачун број 102-1-82, пошт. фах 124 — Претплата за нашу земљу: годишња 700, полугодишња 350: за иностранство: годишња 1.000, полугодишња 500 динара. Рукописи се не враћају